

Demokrácia Krasznahorkán, Anno Domine 1710

Tegnapelőtt Krasznahorkán jártam és a vár öreg szolgája végigvezetett a termeken, amelyeknek mindegyikéhez évszázadok története varrta hozzá magát. Megbámultam az Andrásyak őseinek portréit — ahol a buzogány van a kézben, ahol rizsposor paróka, szépségflastrommal dekorált símára beretvált arc fölött, ahogyan azt a kor és az Andrásyak érdeke megkövetelték — és az oldalszárny egyik szobájában, ahol a harmincéves háborúnak mindenféle öldöklő és kizó szerszámai kelltek magukat — elábrándozhattam arról is, vajjon mi kellenebb: ha forró ölmot öntötték az ember fölébe, vagy pedig égő szurokkoszorúval ékesítették a fejét.

A kápolnában áhitattal álltam meg annál az üvegkoporsónál, amiben Andrásy Istvánné, Serédy Zsófia — ő még csak báró volt és szomorú történetét gyönyörűen írta meg Jókai a *Lőcsei tóhéj asszonyban* — fekete ruhában, fekete selemen pártában még mindig felemelve tartja csontkezét, azt, amellyel a legenda és Jókai szerint holtan is megfogta fiának kezét, amikor az apjának löcse felé érkező hintójára irányította kicsinyke kerek ágyuját. Láttam ezt a kis ágyút is társaságában ama hatalmas ágyuknak, amelyeknek öblös csövei heroszódásodva tekintenek lefelé a vár bástyájáról.

A krasznahorkai várkastély előtt elterülő zöld gyepen — egykoron török tanyázott itt, aztán hol kuruc, hol labanc — most autók parkiroznak, öreg Török Ferenc vigyáz rájuk és Lefkovicz ur a faluból jégbehűtött sört árul, aztán sárga, meg vörös krahertit, háromszögletű ezüst papirosba bugyolált sajtot, kék meg sárga anizskártyát, de szódabikarbóna is akad a biciklijének hátsó szélén vegyeskereskedésben. Két koronát kóstál a belépődij a krasznahorkai várba, ahol az én figyelmemet leginkább az a három tucat borszék kapta meg, amely az egykoru cimterem falához támasztva ma már csupán muzeumi emlék.

Harminchat borszék. A legtöbbjének kikopott már az ülése, a hasadékokon át pedig indiszkrét módon bujik elő a löször. Attila képe díszíti a támlákat és az ülések bőrhuzatán kockák következnek sorra. Megkopva. Mondja a vezetőm.

Ezek a székek 1710-ben készültek és ebben a teremben valamikor a gömöri megyegyűléseket tartották meg, hiszen az Andrásyak hosszú időn át örökös főispánjai voltak Gömörmegyének. A székeken a megyei urak ültek, de lehet, hogy ugyanezek a székek álltak az asztal körül, ha lakoma volt az Andrásyknál. Amikor én idekerültem — jóval a háború előtt — még rengeteg ilyen szék volt a várban, de egy csomót, ezek elköptak már egészen, kimustráltak...

Különös székek ezek.

A magasságuk egyforma, de azért mindegyik mérete más. Az egyiknek az ülése alacsonyabb, a másiké magas. Néhol csak egy-két centi a különbség, de máshol a differencia kitélesen bizony tíz-tizenöt centiméternyit is. Akad közöttük ez-tán olyan, amelyik sokkal szélesebb, mint a társa. Meg is kérdezem a kíséretet — aki eredetileg közműves volt, aztán huszár, de elolvasott minden olyan könyvet, amely Krasznahorkáról szól és Jókai regényét szinte betéve tudja — mi az oka a székek e fura szabásának. Akkurátus módon meg is magyarázza:

— Az urak, akik a gömöri restaurációkon veszekedtek egymással, a megyei asztalnál egyformáknak akarták látszani. A kicsiny ember magas székre ült, a hórihorgas nemes pedig alacsony ülésű székre. A kővér ember alá szélesebbet tolt oda a megyei hajdu a zöld asztalnál és így a gömöri megyegyűléseken mindeki egyforma volt. Az emberek válla és feje olyan egyenes sorban ült az asztal körül, mintha lépiával egyszírezták volna őket egyenesre. Nem akadt senki — még ha olyan nagy is volt, mint Nagy Frigyes legszélesebb gárdistája — aki egy fejjel kiemelkedett volna a társai közül. Ezek a székek jelentették a demokráciát Krasznahorka várában, ahol egyik embernek se lehetett magasabban hordani

az orrát, mint a másoknak...

Mélyen leszállított áron kapható a kastély örénél az a kalauz, amely kilencven oldalon számol be a krasznahorkai vár történetéről és látványokról. Megismerkedünk abban a könyvben Bebek Ferencel, aki a mohácsi vész utáni időkben hamis ezüst pénzt veretett a környező hegyekben és megtudjuk, hogy egy Rovin János nevezetű „ráz nemzetségből görög hiten való” ember, aki 1552-ben született, kilenc királyt szolgált végig és 172 évig élt, ebből az időből száznegyven esztendőt boldogságban feleségével, egy Sára ne-

vezető asszonysággal. Minderről pontosan beszámol ez a kalauz, éppen csak a harminchat székéről nem tétetik említés benne...

Pedig:

Ez a harminchat darab szék volt számomra a legérdekesebb a krasznahorkai várban. Talán azért, mert róluk eddig nem tudtam semmit, talán azért, mert révükön megismerhettem azt a demokráciát, amely anno Domine 1710 uralkodott az Andrásyak kastélyában és azon a világon, amelynek ez a kastély sokáig őrtornya volt. (P. J.)

A felszóra jól vigyázz! Első BARACS-DIVATHÁZ

Az ország hét tűzrendészeti kerülete közül az egyik Szegeden lesz

Rövidesen megjelenik a tűzrendészeti szabályozásáról szóló törvény végrehajtási utasítása.

(A Délmagyarország munkatársától.) Az egész ország tűzrendészetét újjászervezik a nemrég alkotott új törvény értelmében. Az új törvény lényeges újításokat hoz be a tűzoltóságok szervezete tekintetében.

Amint budapesti tudósítónk jelentéséből értesülünk, a közeljövőben megjelenik az új tűzrendészeti törvény végrehajtási utasítása. A belügyminisztériumban a tervezet már elkészült és most még a tárcminisztériumokkal tárgyalják le az egyes kérdéseket és ezeknek a tárgyalásoknak megtörténtével a végrehajtási rendelet megjelenik. Az egész tűzrendészetet, annak minden vonatkozását a legreálisabban felöleli a végrehajtási utasítás, amely a szerteágazó tűzrendészeti rendelkezéseket egységesíti.

A legfontosabb újítás az lesz, hogy az egész országot hét tűzrendészeti kerületre osztják. A hírek szerint megtörtént már a végleges döntés a kerületi székhelyek tekintetében, amelyek a következők lesznek: Budapest, Szombathely, Győr, Pécs, Szeged, Debrecen, Miskolc.

A végrehajtási utasítás tervezete értesülünk szerint 166 paragrafusból áll.

Rendkívül nagy munkát jelentett a tűzrendészet egységes új jogforrását megteremtteni.

hiszen a végrehajtási utasítás megjelenésével nem kevesebb, mint nyolcvan régebbi rendeletet helyezni hatályon kívül. Ezek közül a legrégibb 1869-ben jelent meg. A különálló rendeletek helyébe lép most a tűzrendészet összes kérdéseit összefoglalóan szabályozó végrehajtási utasítás. A tűzrendészeti kerületek élén kerületi tűzrendészeti felügyelők állnak, akiket a belügyminiszter nevez ki öt esztendőre. A hírek szerint arról is történik intézkedés, hogy amennyiben kerületi felügyelővé vármegyei, vagy városi tisztviselőt neveznek ki, azok a megbízatást kötelesek lesznek elfogadni.

A végrehajtási utasítás megjelenésével a tűzrendészetnek rendszeres fejlesztése lehetővé válik. Különösen a községekben várnak jelentős előrehaladást a tűzoltóságok fejlesztése terén, az elkövetkező időben.

Halálos fertőzés

(A Délmagyarország munkatársától. A klinika jelentette pénteken reggel, hogy a klinikán gyanus körülmények között meghalt Farkas Csamangó Erzsébet 27 esztendőes leány, aki a Londoni-körst 9. szám alatt lakott. Farkas Csamangó Erzsébetet 29-én szállították be a klinikára súlyos állapotban. Segíteni nem lehetett rajta, mert nagymértékű fertőzés történt és ennek következtében fellépő általános vérmérgezés ölte meg. A klinikák gyanúja szerint esetleg műtéti beavatkozás történt illetéktelen kezek által és ez okozta a leány halálát. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe szállították, ahol felboncolják. Ez a boncolás fogja megállapítani, hogy tulajdonképpen mi okozta a leány halálát és hogy terhel-e valakit felelősség. A rendőrség megindította a nyomozást a leány halála ügyében.

KIS HIRDETÉSEK

a nagy szegedi kereskedelemről és iparról.

Férfi
fehérnemű-
uidensárok
a legdivatosabb anyagokból készűen és mérték szerint
LAMPEL és HEGVI-nél

Szenesi Mária
kalapszalonia
Feketesás u. 21.
Eredeti párisi modellek.
Alakítások izlésesszen

General-Motors
OPEL-AUTOK
Róna-
Alföldigép
SZEGED

KARDOS
tarhonya,
levésészta,
csőészta
ára lényegesen olcsóbb, minő
sége az eddigi kifogástalan
Mindenütt kapható
Gyári eladási helyek: Valéria
tér 15., Károlyi u. 3.

Reiki
aktatáska
utikészlet
legnagyobb választékban
LACHER
bőrdíszítés.

Elegáns férfi
Rácz-cipő hord
Divatos formák,
elsőrendű kiállítás
Kölcsey ucca 7 szám

DÖME VINCZE
kárptos
munkája jó
Vidra-u. 5 Ref. templom

ROSMANN
Délmagyarország
legnagyobb
szűcs és szőr-
meár uháza

Elsőrendű
kárptosmunkák
kész fotalak, reklamiák
Szegednél (Fodor u. sarok)

KÁLDOR
Hűző és ornyókezesítő ipartelep,
női divatkiöltözésszűcs nagy
raktára. Szeged, Károlyi-u. 6
Telefon 21-02.

Hőség
első-munkáján a SUBA-
pincébe sörözni

Különféle
BOROK
rum és likőr o. és ó. n.
beszerzésbe
Schwarcznál
Dugonics-tér 5.
Viszontéla díznak Arked-
vezmény.

Uvegezés
Körösi Géza
Mórey u. 9. Tel. 19-

Török Janos
könyvtőzése, Szeged Kele-
men-u. 1. Iskolai könyvek, dísz-
művek, folyóiratok bekötését
vállalja. Kérjen Árajánlatot.

Künnő király-
balmi **KADARKA BOR**
kibordára **48** uiter
Hörje
ördögnél Kálvária
ucca 16.

„KORDA-RUHA” elismerten divatos és olcsó **Mérlék után FÖLDES IZSÓ** Klauzál tér.